

Hond en duiker bij het opsporen

Reddingshonden worden vaak ingezet bij het opsporen van vermisten; personen bedolven onder puin of zoek geraakt in het bos.

Duikteams van de politie, brandweer en de landmacht zijn actief in het opsporen van vermisten op het water. Reddingshonden Werkgroep Westervoort (RHWW) heeft beide manieren gecombineerd met succesvol resultaat; de reddingshond vertelt de duiker waar hij de vermiste zoeken moet.

De RHWW

De RHWW houdt zich bezig met het opsporen van vermiste personen met behulp van honden. In 1989 is de opmerkelijke non-profit organisatie opgericht door een zesttal gedreven personen die hun kennis van (reddings)honden en speurwerk wilden aanwenden om anderen te helpen. Hond en mens worden door de organisatie opgeleid en getraind om vermisten op te sporen in zowel de vlakke, puin enwater.

De hond en zijn baas, de geleider, vor-

men samen een team, ze moeten dus goed op elkaar ingespeeld zijn.

Bij een reddingsactie is de hond de belangrijkste schakel. Ieder mens geeft constant microscopische kleine deeltjes af aan de hem omringende substantie, dus meestal de lucht. Met zijn optimale reukvermogen kan een hond deze moleculen al vanaf een grote afstand ruiken en op die manier een persoon opsporen. In het water stijgen geurmoleculen naar de oppervlakte waardoor de honden de lucht van bijvoorbeeld

haren, deodorant en shampoo kunnen ruiken. Als een hond iets heeft gevonden, maakt hij dat duidelijk door te gaan blaffen of door te gaan waterhappen in het water.

De vrijwilligersorganisatie werkt nauw samen met o.a. de politie, de brandweer en het televisie programma 'Vermist'. Deze

organisaties nemen contact op met de RHWW wanneer hun hulp gewenst is. Ook komt de werkgroep in actie op verzoek van particulieren en bieden zij op eigen initiatief hun hulp aan.

In geval van een vermissing wordt eerst gekeken wie van de vrijwilligers beschikbaar is, waarna het reddings-team wordt samengesteld.

Om optimale resultaten te behalen beschikt het RHWW over een ondersteuningsteam, gecoördineerd door John van Norden. Dit team kan een aantal taken uitvoeren, zoals het vormen van een duikteam, het verrichten van klimactiviteiten in bergachtig gebied, het verzorgen van de logistiek, het vormen van een veiligheidsteam en het opzetten van een commandopost. Het ondersteuningsteam bestaat uit 13 personen, waarvan er 11 ingezet kunnen worden bij het duiken.

Bij een reddingsactie te water speurt de hond het lichaam op en geeft aan waar het ligt, de duikers van het RHWW duikteam tasten het water af en bergen het lichaam.

Het duikteam

Tachtig procent van alle incidenten waar de RHWW bij betrokken is, betreft een vermissing te water. In de meeste gevallen wordt het duikteam ingezet om het slachtoffer te zoeken. Er gaan meestal zes a zeven duikers en drie honden mee. De wind en de stroming zijn belangrijke factoren voor een hond bij het traceren van een persoon. De honden gaan één voor één met hun geleider op een boot mee om een bepaald gebied af te zoeken. Dit wordt drie keer gedaan, om er zeker van te zijn dat de plek die de honden aangeven de plek is waar het slachtoffer zich bevindt. Het is erg belangrijk dat er geen sprake is van beïnvloeding. Om die reden mogen de honden en de geleiders de plaats niet zien die de

Werken samen n van vermisten

vorige hond aangaf. Als drie honden op dezelfde plek aangeven dat daar het slachtoffer ligt, dan gaan de duikers te water om het gebied te onderzoeken.

In het duikteam zit een duikleider die de duikinzet bepaalt, toezicht houdt op de veiligheid en bij noodsituaties kan hij optreden als duikmedische begeleider. Het RHWW duikt volgens 'het besluit arbeid onder overdruk' en de hieruit afgeleide 'Richtlijnen voor het

wordt een orgaan van de Landmacht, Genie, ingeschakeld. Het duikteam van de RHWW beschikt niet over speciale uitrusting. Het enige specifieke waar zij gebruik van maken is de seinlijn.

Bij vermissingen te water wordt de RHWW ingezet op een moment dat de brandweer besluit niet te duiken.

De slachtoffers die de RHWW opduikt zijn in de meeste gevallen niet meer levend. De brandweer heeft als doelstelling het redden van mens en dier en niet zozeer het terugvinden van vermisten. De visie van de RHWW is dan ook dat zij de achterban van het slachtoffer helpen. Voor nabestaanden is het vaak van grote betekenis dat het slachtoffer gevonden

wordt, op die manier wordt het makkelijker de episode af te sluiten.

De training

De werkgroep opereert op het moment met 40 vrijwilligers en 13 honden, acht van de honden zijn in opleiding. Het opleiden tot inzetniveau van hond en geleider duurt gemiddeld anderhalf jaar. Om te zorgen dat de honden altijd inzetbaar zijn dient er maandelijks getraind te worden. De geleider leert verschillende zoekmethodes en EHBO technieken.

Met een speciaal trainingsprogramma leren de honden eerst vermiste personen op te sporen in puin en de vlakte. Wanneer de hond dit helemaal onder de knie heeft dan wordt hem het waterzoeken geleerd. De eerste oefening begint met een duiker aan de waterkant. De hond kijkt toe hoe de duiker, aan een zijlijn, te water gaat, hij heeft een bal aan een touwtje bij zich. Wanneer de duiker de bal laat zien, laat de baas zijn hond los. Als de hond bij de duiker is aangekomen speelt deze even met de hond en de bal. Als de baas roept brengt de hond de bal bij hem terug. Na een paar maal, wanneer de hond deze oefening beheerst,

wordt er een kleine verandering aangebracht. De duiker zwaait met de bal en de hond gaat er naar toe. Als de hond vlakbij is laat de duiker zich afda-

brandweerdruiken'. Dit houdt onder andere in dat zij gebruik maken van een methode waarbij gebruik wordt gemaakt van een seinlijn en een seinleider. Aan de waterkant of op de boot bevindt zich de seinleider, die door middel van korte trekken aan de duiker duidelijk maakt welke kant hij op moet. De stand-by duiker heeft tot taak om hulp te verlenen aan in moeilijkheden geraakte duikers.

Het RHWW houdt zich aan de regels die gelden voor een beroepsduiker en dat houdt in dat zij niet dieper mogen duiken dan 15 meter. Mocht het een geval betreffen waarbij er dieper gedoken moet worden dan 15 meter, dan

len zodat hij voor de hond onzichtbaar wordt. De hond wil de bal bij zijn baasje terugbrengen want dat is het spel, dus gaat hij op zoek naar de duiker. Hij ruikt de geurmoleculen van het menselijk lichaam van de duiker die door het water worden verplaatst. Als zijn reukvermogen hem vertelt dat hij zich boven de duiker bevindt begint hij rondjes te draaien. Hierop laat de duiker de bal los. Als de hond het goed heeft gedaan verschijnt de bal dus bij de hond, dan wordt hij teruggeroepen door zijn baas.

Wanneer de hond dit principe goed doorheeft, worden de zijlijn, de duiker en diegene aan de andere kant van de zijlijn verborgen. Als de hond arriveert ziet hij alleen zijn baas en de reddingswerkers. Hij

moet nu leren ook vanaf de kant de geur van een mens te water te herken-

nen. De hond is al in die mate geconditioneerd dat hij begrijpt dat als hij iets ruikt dat dan zijn bal naar boven komt, en daar wordt hij weer voor beloond. Zodoende gaat de hond blaffen wanneer hij ruikt dat er zich een mens

onder het wateroppervlak bevindt.

Brugramp Portugal

Een voorbeeld van een van de zoekacties van de WHRR is hun hulp bij de brugramp in Portugal begin dit jaar.

Op 4 maart 2001 stortte een

brug in over de rivier de Douro, in het noordelijke deel van Portugal. Op het moment dat de brug instortte, reed er een touringcar overheen met 67 inzittenden en drie auto's. Over een lengte van 80 meter stortte de brug in en de voertuigen vielen 50 meter de diepte in. Door

de langdurige regenval in dat gebied, was de stroming in de rivier de Douro zeer

sterk en het water extreem hoog. Voor het zoeken naar slachtoffers van deze ramp, werd het team van de reddingshonden Westervoort ingezet. Het inzetteam bestond uit 7 personen en 4 reddingshonden.

De inzet begon met een verkenning van het gebied. Aan de hand van deze verkenning heeft het team een zoekplan gemaakt. De week erna had het team al gelijk succes; de reddingshonden hadden de bus gelokaliseerd. Op de

door de honden aangegeven plaats, werd de bus door Portugese marine-duikers opgedoken. Door het bijzonder slechte weer steeg de rivier snel er kon er voor dagen niet gewerkt worden met de reddingshonden. Nadat de bus

geborgen was, konden de reddingshonden weer aan het werk. Twee dagen later werd er door de reddingshonden nog een slachtoffer gevonden verderop in de rivier. De honden gaven vijf duidelijke aanwijzingen naar mogelijke slachtoffers. Echter, door het hoge water kon er die dag niet gedoken worden en de plaatsen werden gemarkeerd om op een later tijdstip

door de duikers onderzocht te worden. Bij deze ramp zijn de reddingshonden van de RHWV van grote betekenis geweest, met hun hulp zijn er 17 slachtoffers gelokaliseerd en geborgen. Op 4 april 2001 heeft de RHWV uit handen van de Portugese marine een plaquette en een geldbedrag ontvangen als blijk van dank.

In de loop der jaren zijn er al vele slachtoffers door de RHWV teruggevonden in zowel Nederland als Italië, Kreta, Sint Maarten, Oostenrijk, Indonesië, Rusland, Honduras, Portugal en Ibiza.

Nicole Florêncio & Nienke Rozendaal
Voor meer informatie zie
www.reddingshonden.nl

